

Min første plads

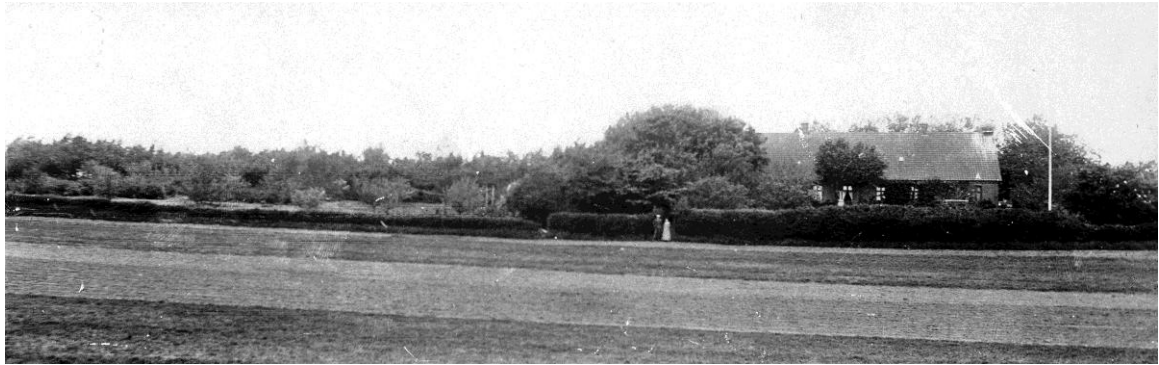
Oustrupgaard 1914

Niels Østergaard, Rørbæk, fortæller

Min første plads

Niels Østergaard, Rørbæk, fortæller.

Den første plads, jeg havde som tjenestekarl eller dreng, var på Oustrup Møllegaard. Der begyndte jeg den 1. november 1911.

Rosbjerggaard – Det er formodentlig Jens og Stine der står foran gaarden.

Jens Poulsen, Rosbjerggaard i Rørbæk, havde solgt gården og købt sin kones fødehjem.

Det begyndte kl. 13.00 og da vi mødte på Rosbjerggaard, der var min søster Mette (18 år), Gerda Johnsen fra True (14 år), min fætter Martinus fra Rold (14 år) og så mig, og så var der Jens Poulsen og kone, "kaldet Stinne", børnene Magda (8 år) og Olaf (4 år).

Vi fik så to store jyske heste for en charabanc, og kørte så ind gennem Rørbæk over Kjemtrup, Mejlby, Smorup, Mosbæk, Giver Aagård og til Oustrup, i alt 22 km. Det varede ca. 4 timer, så vi var der ca. kl. 17.00. Aldrig nogensinde, hverken før eller siden, har jeg trængt så hårdt til at tisse, som dengang. Jeg turde jo ikke spørge Jens Poulsen om at holde, mens jeg kom af vognen, så jeg løb af vognen, og ind i stalden og fik lind.

Dagen før var forkarlen Johannes Sørensen fra Allestrup, anden karlen Marinus Kristensen fra Stokholm og fodermesteren Svend Johnsen fra True, kommet derop og var begyndt aftenfodringen af besætningen, så vi kom kort efter ind og fik aftensmad. Pigen, Svend og jeg, som var fæstet som røgterdreng, ud at malke sidste gang, da der blev malket tre gange daglig, kl. 5:30 morgen, kl. 11:00 middag og kl. 20:00 aften.

Vi fik så anvist vore værelser, Johannes fik anvist et lille kammer med indgang direkte fra stalden. Vi andre fik et kammer ovre i kostaldlængen, i enden af huset, det var delt i to afdelinger og en lille forgang. I det første kammer var to store dobbelt-senge, hvor anden karlen Marinus og fodermesteren Svend i den ene og i seng nr. 2 lå så min fætter Martinus og mig.

Sengene var lavet af ved, at der var slået nogle rå brædder op ca. 1 meter fra muren i nord siden af kammeret, også et mellem sengene. I bunden var der, lagt nogle store kampesten og oven på dem var så lagt noget meget stiv rughalm. Derover var så underdynen, lagener og overdynen. Dynerne var af noget svær vadmel med nogle hønsefjer i.

Oustrupgaard – Indkørsel. Kostald til højre.

I forgangen stod to karlekammerskabe. Svend og Marinus, Martinus og mig, havde to små trækufferter, som stod inde i kammeret, hvor også et bord og to stole havde plads. Længere inde var så et andet lille kammer, hvor der kun var en dobbeltseng, beregnet til daglejere. Der var ikke meget plads til 6 personer, men kammeret var lunt, dyrene varmede, så vi frøs aldrig. Det værste var, at sengehalmen var fyldt med rotter, som kom op mellem stenene i bunden af sengen og videre gennem halmen op til os og vækkede os, når de lavede for meget halløj. En nat blev det så galt, at Svend og Marinus redte seng på bordet, da de ikke troede, at rotterne kunne kravle op ad et bordben; men de blev skuffet, så det gjorde de ikke mere, for rotterne fulgte med. Det værste var, at vi måtte stå ude i gården og vaske os, da vi så i dette år, havde en meget streng vinter. Således kan jeg huske, at vi juleaften 1911 havde 17-18 graders frost, og vi havde kun et håndklæde til alle seks mand. Så enten var det smadder vådt, eller også var det stivfrossen, når jeg, som sidste mand i rækken, skulle til at vaske mig.

Vi havde det ellers alle godt; men særlig måske os i stalden, hvor der jo var lunt og godt; men måske lidt længere arbejdstid end de andre karle, da vi skulle ud og malke om aftenen, når vi havde spist aftensmad. Vi var da meget misundt af Martinus, som kun var fjorten år, fra jul til april måtte han hver dag køre roer ind. Han rykkede ud i vintermørket kl. 7.00 og skulle have hakket jord af roekulen, som var stivfrossen, så han nåede kun et læs til middag. Så ud igen over middag, så fik han et læs til ind, fik roekulen dækket til, og så var der mørkt inden han kom hjem, og fik roerne læsset af og hestene sat på stald. En hård vinter for en dreng på fjorten år.

Svend Johnsen og jeg passede kreaturerne og svinene. Der var to stalde, køer og kalve i en længe, stude og kvier i en anden, hvor også hestestalden var. Svend passede køerne,

hvor der i grebningen var den flothed med cement i skovlrenden, ellers var der stenpigning over alt, også ved studene og kvierne, der var ca. 100 kreaturer i alt.

Oustrupgaard – Hestestalden og gaardsplads.

Der var een svag lygte i hver stald, så der i den mørke tid, måtte vi orientere os ud fra hvor lygten hængte, da vi ellers ikke kunne se noget, for glasset var næsten altid sodet af petroleumsos, men da vi først blev kendt, gik det meget godt.

Om vinteren gik tiden for forkarlen, med at passe hestene, ca. 14 stykker. De skulle fodres fra tidlig om morgenen i forårstid og efterårstid fra kl. 4 morgen til kl. 22 aften. Han skulle jo også køre alle byture, holde skik i lade, gård m.m.

Anden karlen og en daglejer havde om vinteren akkord på at tærse med plejl og lave rugtag. De tog sig somme lider en fridag, dog kun når Jens og Stine var i byen, eller borte til familie besøg. Således var de (Jens og Stine) en dag taget til Falde ved Ranum og de blev borte om natten og samtidig var det Marinus' fødselsdag, så da Jens og var kørt, tog de to fri og gik til Aars, hvor der var en Sutt (En forening, hvor der var udskænkning af spiritus men kun for medlem, kontingent for livstid var vist 25 øre). Her sad de så og svirede til aften, så da de kom hjem var humøret jo højt, og de havde også en Cognac og en flaske brændevin med. Så serverede pigerne flæskepandekage lavet af andeæg, som karlene havde taget nede ved mølledammen og de kogte vand til punch, så vi holdt fest til kl. 2. Karlene samlede også hønseæg, som de fandt ude omkring i laden eller andre steder, hvor hønsene havde en rede. Hønsene og ænderne gik alle steder frit ude.

Oustrupgaard – Mølledam og stuehus.

Vi holdt jo altid lidt fest, når der var anledning til det, således var pigerne fra Aagaard af og til derovre. En aften da jeg var kommet i seng, da kommer de to karle og river dynen af mig, nu skulle de piger have en ordentlig forskrækkelse. De gik bag om gården, ned over engen og hen mod vejen til Aagaard med lagenerne over hovedet, spøgeri var ikke helt glemt dengang, så pigerne flygtede skrækslagne hjem. Forkarlen Johannes var en meget rolig, dygtig og besindig karl, der skrev et brev til kæresten regelmæssigt en gang ugentlig, ledede arbejdet vist til alles tilfredshed, passede hestene og stjal lidt korn ovre hos os, som vi havde til studene, kom det gamle mundheld i hu, det er en dårlig staldkarl som ikke stjæler.

Jens Poulsen var en rolig stout mand af få ord, der ikke talte meget med os. Jeg tror ikke, han sagde 10 ord til mig, i det halve år jeg var der. Jeg kan huske en dag ved middagsbordet, han sagde til karlene (forkarlen var ikke hjemme). ”I fik eet læs roer hjem hver i formiddags, og ikke mere.” Om eftermiddagen fik de tyve læs tilsammen, så der var respekt for husbonden dengang.

Stine var mere levende og talte mere med os, men var vel også mere skrap, således husker jeg en middag, vi sad og malkede og en af karlene, en ung daglejer fra Hobro, som arbejdede ude i gården, var gået ind til os, vel for pigernes skyld, fik Stine et ærinde ud i hønsehuset, hun skulle gennem nøsset. Karlen fik travlt med at komme ud, og da Stine kom til sagde hun lidt skrap: ”Nå, det er derfor, det varer så længe med at malke.”

Der var ellers meget gode forhold på gården og pladsen, både medens de var på Rosbjerggaard, og senere på Oustrup Møllegaard. De var yndede og lærerige pladser for folkene, så de havde altid tilbud på unge mennesker, der gerne ville, eller også forældre

der gerne ville have deres børn hen til Jens og Stine, hvor de vidste der var gode forhold.

Stine og Jens med Magda og Olaf

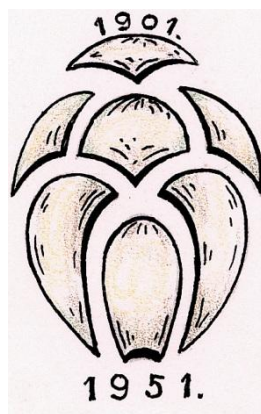
Den første søndag jeg var på Oustrup, kom Jens Poulsen og sagde til mig, at jeg skulle ride et gammelt øg til Rosbjerggaard. Det var et han havde lånt, til at køre flyttegoods med, så kunne jeg tage toget fra Rørbæk til Aars om aftenen. Men der blev så den dag en frygtelig efterårsstorm, så jeg døjede med at sidde på hesten, da så også det ruskregnede. Så jeg blev gennemblødt og frøs, så jeg måtte af hesten og gå for at holde varmen og jeg husker, at da jeg red gennem Rørbæk, da stormede det sådan, at tagstenene røg omkring hesten og mig, men da jeg så kom hjem til min mor sagde hun, at jeg skulle blive hjemme om natten og så først tage med det første tog om morgenen, for i dette vejr skulle jeg ikke stå på Aars station kl. 23:30 og ikke kunne finde vej til Oustrup.

Så det var en lille dreng, der skulle fortælle sin husbonder hvorfor jeg ikke var kommet før.

Niels Østergaard

*Telegram fra tidligere ansatte i Perleak
I anledning af
Kirstine Marie Lassen og Jens Poulsens
Guldbryllop den 2. november 1951*

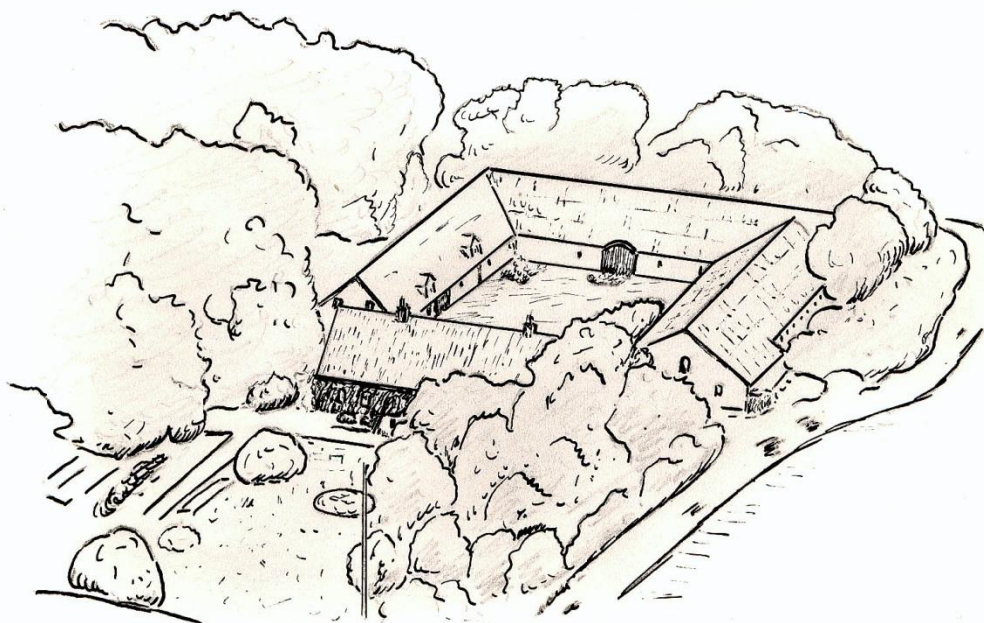

Fil
Kristine og Jens Poulssens
Gældbryllup.

Orustående gamle Medhjælpere
fra Rørbækkegnen sender jer her=
med vore bedste Hilsener og
gode Ønsker på jeres store
Højtidsdag.

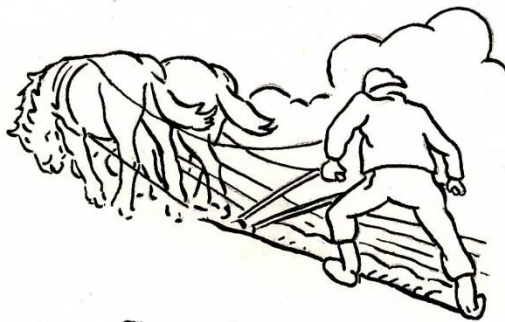
ROSBJERGGAARD.

Katrine Bændgaard, Stenild.
fra Nov. 1902 til 1905.

Zens Klemmensen, Ravnkilde.
1903 til 1904.

Kristian Østergaard Rørbæk
fra 1904 til 1906 og fra 1907 til 1908.

Efterår.

Jergemann Norup, Kjerrtrup.
fra 1904 til 1906 og fra 1907 til 1908.

Andrea Bertelsen Kristoffersen, Dobro.
fra Nov 1907 til 1909.

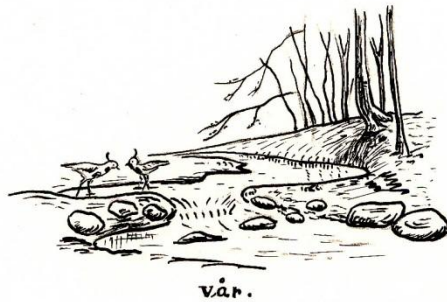

Vinder.

Mette Østergaard Bertelsen, Rørbæk
fra Nov. 1908 til 1909 og fra 1911 til 1912.

Kr. Smed, Allestrup.

fra Nov. 1908 til 1910.

Kristine Bak Mørgaard, Aardestrup.

fra Nov. 1909 til 1911.

Svend Johansen, Trøe.

fra Nov. 1909 til 1912.

Marinus Kristensen, Stokholm.

fra Nov 1910 til 1913.

Gerda Johansen, Trøe.

fra Nov. 1911 til 1913.

Niels Østergaard, Trøe.

fra Nov. 1911 til 1912.

Johannes Jørgensen, Allestrup.

fra Nov 1910 til 1913.

Elsie Nielsen Bertelsen, Rørbæk.

Sommeren 1923.

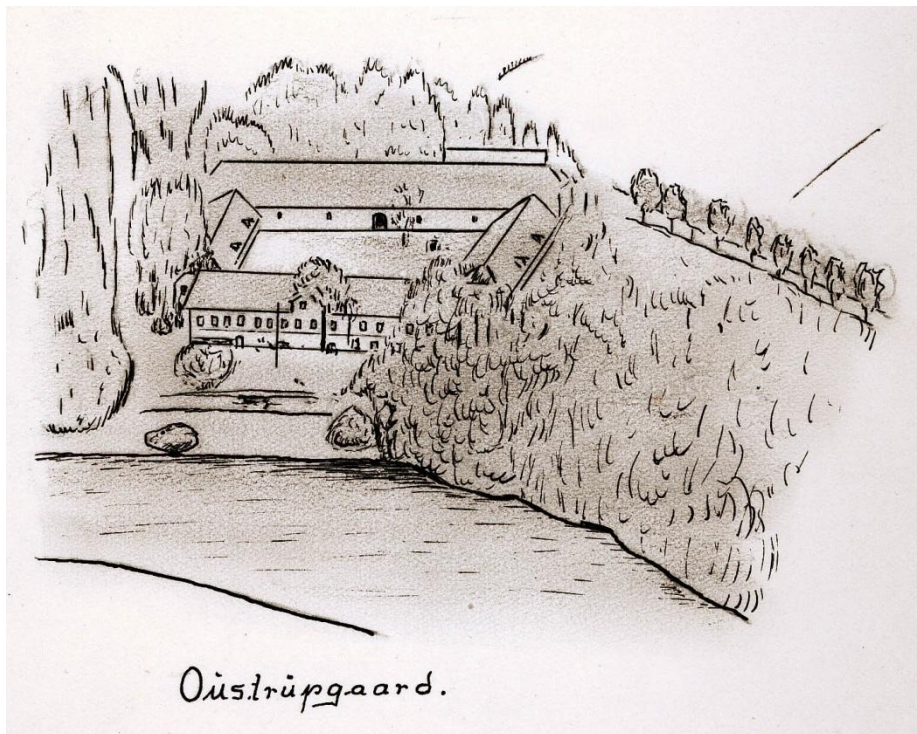
August Jørgensen, Grynderup.

fra Nov. 1924 til 1926.

vi flytter.

Til gode minder
fra ungdomsdage
kanterne ofte
vender tilbage.

Oustrupgaard.

